

ФОРМУВАННЯ ПРІОРИТЕТІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Титаренко Д.М.

**здобувач освітнього ступеня магістр, освітньої програми «Публічне
управління та адміністрування»,
Сумський національний аграрний університет**

Постановка проблеми. Глобальні тенденції потенційного економічного освоєння природних ресурсів та охорони навколишнього середовища значною мірою визначають формування національних моделей регулюючого впливу на діяльність природокористувачів. Важливо підкреслити, що публічне екологічне управління тісно пов'язане з державним управлінням у сфері природокористування та охорони навколишнього природного середовища, тобто фактично йдеться про державне управління реалізацією екологічної політики. При цьому роль і місце державного управління охороною навколишнього середовища на різних рівнях визначаються характером завдань, які виконуються на кожному рівні. У функціональному процесі їх взаємодія відбувається по горизонталі і вертикалі, основним регулятором яких є основа національного регулювання і права. Вони безпосередньо приймають участь у формуванні пріоритетів удосконалення економічного механізму природокористування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дане питання досліджується в публікаціях: В. Голяна, О. Дзюбенка, С.Іванюта, А. Карпука, О. Кривеня, С. Кушніра, Т. Миклуша, Х. Патицької, Н. Соколової, Л. Якушенко Л., Яценко та інших.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є визначення пріоритетів удосконалення економічного механізму природокористування. Завданням формування пріоритетів удосконалення економічного механізму природокористування.

Виклад основного матеріалу. Аналіз праць дозволив нам зробити наступні узагальнення. Екологічна політика в загальному розумінні являється сукупністю способів і заходів, пов'язаних із впливом суспільства на природу і спрямованих

на забезпечення екологічно збалансованого розвитку та цивілізації. Екологічну політику слід розуміти як головну основу координації, яка формує та мобілізує ресурси суб'єктів господарювання для досягнення цілей у сфері раціонального природокористування, охорони навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки за допомогою політичних, економічних, правових, освітянських та інших заходів. В свою чергу екологічна політика включає такі елементи: принципи, пріоритети, цілі, суб'єкти, об'єкти, механізми реалізації, інструменти тощо.

Державну екологічну політику можна визначити як діяльність органів державної влади, спрямовану на формування та розвиток екологічного виробництва, використання та екологічної культури життя людини. З огляду на це на екологічну політику впливають такі фактори, як: темпи розвитку виробництва, економічна та соціальна стабільність, рівень екологічної культури населення, підготовка фахівців, масштаби природокористування. Екологічна політика реалізується на рівнях: міжнародному (глобальному); стан (національність); регіональний (регіональний); місцеві (місто, село, підприємство тощо). Головну роль у реалізації екологічної політики відіграє держава, яка, однак, не є єдиним суб'єктом екологічної політики. Разом із державою реалізацію екологічної політики забезпечують політичні партії, наукові організації, неурядові громадські організації та інші суб'єкти, які роблять її об'єктом не лише державного, а й громадського управління.

Україна на сьогодні являється надійним партнером ЄС щодо зеленого порядку денного та Європейського зеленого курсу, що підтверджується амбітною реалізацією НВВ2, за яким до 2030 року планується скоротити викиди на 65% порівняно з 1990 роком. Однак, в результаті повномасштабного вторгнення, реалізація таких планів може бути під загрозою. внаслідок військових дій на території України в атмосферу було викинуто багато продуктів вибуху ракет і артилерійських снарядів [1]. Після попадання снаряда в будівлі і споруди виникає пожежа, в результаті якої в повітря потрапляють небезпечні продукти горіння, в основному оксиди азоту, важкі метали і газоподібні сполуки. Внаслідок пожеж у

природних екосистемах, сільськогосподарських угіддях, лісах та лісосмугах відбувається виділення сажі та газоаерозольних сполук. Викиди парникових газів також викликають спалювання палива під час експлуатації літаків, ракет і важкої військової техніки. Все це призводить до того, що в атмосфері утворюються шкідливі сполуки і сильно руйнуються корисні компоненти [1]. З метою врахування впливу російської військової агресії на зміну клімату, збереження та подальше відновлення основних компонентів навколишнього середовища вбачається за доцільне розглянути можливість створення спеціальної місії під егідою міжнародної організації з екологічного моніторингу. викидів парникових газів та виявлення всіх видів військових викидів на території України в глобальному розрахунку кількості парникових газів.

Висновки. Підсумовуючи вищенаведене необхідно відмітити, що сучасна еколого-економічна ситуація в Україні свідчить про необхідність переходу до сталого екологічно збалансованого типу економічного розвитку. Перехід до соціально-еколого-економічної моделі розвитку громад, що в основі своїй означає чітке розуміння екологічних проблем і впевненість в особистій відповідальності кожної людини за стан і майбутнє біосфери і людства, вимагає вжиття невідкладних заходів для формування екологічної свідомості та культури. Ці питання є ефективним інструментом вирішення екологічних проблем органами державного регулювання в різних сферах.

Список використаних джерел:

1. Іванюта С., Якушенко Л. Пріоритети забезпечення екологічної безпеки України в умовах російської воєнної агресії : аналіт. доп. Київ : НІСД, 2024. 61 с. URL: <https://www.niss.gov.ua/publikatsiyi/analitichni-dopovidi/priorytety-zabezpechennya-ekolohichnoyi-bezpeky-ukrayiny-v> (дата звернення 01.10.2024р.).